

יומן

מקור ראשון

גיליון 1135 | ג' באייר תשע"ט | 08.05.2019

התוכן החדש והמזויף שמנסים ליצוק ליום הזיכרון צריך להדאיג כל אדם ציוני רן ברץ

חזרה גבור לית

רגע אחרי סבב לחימה נוסף בדרום, ישראל חוגגת 71
חגי סגל • פזית רבינא • אסף גבור • בתאל קולמן

מחירי הדיור הגבוהים ועוד ארבע נקודות שמעידות על עוצמתה הכלכלית של ישראל דורו מרמור

האמת על ארץ ישראל

ש. זיב

מוחשית, המוגבלת בצורה ידועה ומורכבת מחזיונות ידועים, טובים ורעים, שאי אפשר לי להעלים עין מהם. מן האמת הזאת רוצה אני פה לגלות טפח – את הטפח היותר מכוער... לעורר את אחי באהבת ציון משנתם המתוקה, להציע לפניהם, כעד ראיה, את החלק הרע אשר במהלך 'התנועה' (חיבת ציון), למען ידעו לשפוט גם הם, אם מתאימות פעולותינו עתה לתכלית חפצנו, ואם אין לנו סיבה לדאוג לעתידות העניין".

הסופר והעיתונאי מאורסה בא חשבון עם גורמי התקשורת העברית דאז, בטענה שדיווחיהם מהארץ צבעו את המציאות

בצבעים עליזים מדי: "בהתלהבותם היתרה הם מאמינים להביא תועלת לשוב הארץ על ידי בשורות טובות בדויות מלב. מרגישים הם, כי ההמון הגדול רחוק מאוד מאהבת ציון, והאמת לבדה לא תספיק למשוך לבו, על כן

מוכשרת עוד הארץ לשוב ולחיות, ואם מוכשרים בני ישראל לשוב ולהחיותה?" תשובתו שלו לתהייתו הרטורית, תהיית הדור ההוא, הייתה קודרת. אחד העם הסביר שהביקור בארץ גאל

באביב תרנ"א, 1891, הניח הסופר והעיתונאי אשר גינצבורג כף רגל ראשונה בארץ ישראל. כבר אז נודע בכינוי 'אחד העם'. כבר אז גילה עניין עצום ברעיון הציוני, עוד

לפני הרצל. כעבור שלושה חודשים, עם שובו לאורסה, פרסם בעיתון 'המליץ' דו"ח כתוב לתלפיות בעברית צחה: "אחר שנים רבות שעברו עלי בהגיונות ודמיונות על דבר ארץ אבותינו ותחיית עמנו בה, זכיתי עתה סוף סוף לראות בעיני את נושא חלומותיי, את ארץ הפלאות ההיא, המושכת אליה רבבות לבבות מכל העמים ומכל המדינות. ראיתי את חורבותיה – שארית חייה לשעבר, התבוננתי אל מצבה האומלל בהווה, אך בייחוד שמתני לב אל העתיד, ובכל אשר התהלכתי הייתה שאלה אחת נגד עיני תמיד: מה תקוותנו פה לאחרית הימים? האם

מהרגע שהיהודים החליטו לחזור סוף־סוף הביתה, העניינים התגלגלו בחיפזון כמעט מאליהם. זה לא היה לאט לאט, כמו שאחד העם תכנן, אלא מהר מהר

אותו מאשלויות נמהרות: "עתה הנה עזבתי את הארץ משאת נפשי, עזבתי בלב נשבר ורוח נכאה. דמיוני לא בן חורין הוא עוד עתה להגביה עוף כמלפנים, לא חלום נעים לי עוד הארץ ויושביה וכל מעשה שם, כי אם אמת

נזקי "החפצים המעופפים" אשקלון, השבוע צילום: AFP

והכריז שאינו מוכן להיות שותף למהלך שיסכן את ביטחון המדינה.

גם להתנתקות הוצמדה הבטחה חגיגית מפורשת שהמצב הביטחוני ישתפר. "יש לנו בעיה של חפצים מעופפים, אבל במונחי ביטחון זה לא פקטור משמעותי ולא איום לאומי", הרגיע יד ימינו של שרון, דב ויסגלס. אך האש מעזה לא פסקה עם תום ה"כיבוש" ובהחלט נעשתה לפקטור לאומי. כבר ב-25 בספטמבר 2005, שבוע וחצי אחרי השלמת ההתנתקות ועוד לפני הטלת מצור על עזה, נורה מטח טילים כבד לשדרות, הנרחב ביותר עד אז. בדצמבר 2008 התפוצצו הרקטות הראשונות באשדוד ובבאר שבע, ובקיץ 2012 - גם בתל-אביב ובמרחב ירושלים. מספר הטילים והפצמ"רים הכולל מאז ההתנתקות ועד השבוע נאמד בכתריסר אלף, אך זו כנראה הערכת חסר.

ב-38 שנות שליטת צה"ל בעזה נפלו ברצועה 268 חיילים ואזרחים ישראלים, רובם אחרי הסכם אוסלו וכמחציתם (124) בשנות האינתיפאדה השנייה שהפילה חללים רבים גם בלב הארץ. מספר הפלסטינים שנהרגו באותה תקופה הוא 2,640. ב-14 השנים שחלפו מאז ההתנתקות נהרגו 146 חיילים ואזרחים בטרור שמקורו בעזה, וכ-4,400 פלסטינים.

עם השלמת ההתנתקות, ב-12 ספטמבר 2005, הכריז שר הביטחון שאול מופז כי "לא נהיה מוכנים בשום פנים ואופן לקבל כל סוג של טרור שייצא מרצועת עזה", אבל ישראל לא יצאה מעולם למבצע חומת מגן 2 בעזה, אלא למבצעים מוגבלים בהרבה שהסתיימו כולם בתחושת חמיצות. בנסיבות הביטחוניות והמדיניות שנוצרו אחרי קיץ 2005 כנראה אי אפשר יותר, ואולי גם אין טעם. ערב הבחירות האחרונות הסביר נתניהו למקור ראשון שאין לו כוונה להגיש את הרצועה לאברמאון "על מגש של מאות חיילים ישראלים הרוגים".

לאורך כל 52 שנות התנחלות וה"כיבוש" ביהודה ושומרון נורו משם תשע קטיושות מאולתרות לעבר ישראל הריבונית. צה"ל שולט בשטח ומבטיח שאיש לא יוכל לייצר שם רקטות באופן תעשייתי. הוא חוסם בגופו כל ציר אספקה אפשרי בין איראן ליו"ש. בבחירות האחרונות עם ישראל הבהיר שהוא מעדיף ממשלה שאולי לא תמוטט בהקדם את חמאס עזה, אבל לפחות לא תקים פלסטיין שנייה ביו"ש. התנתקות אחת הספיקה לו. ●

על אמיתות ידועות כביכול, ושרטוט נקודות ציון בדרך רצופת הכוונות הטובות שהובילה לגיהנום:

מאז השתלטות צה"ל על הרצועה במלחמת ששת הימים (1967) ועד ליציאת צה"ל מערי עזה במסגרת הסכם אוסלו א' (מאי '94), לא נרשם אירוע אחד של ירי תלול מסלול ממנה. מעת לעת הגיחו מחבלים עזתיים לתוך עומק שטחי ישראל והפילו כאן חללים, אך לא נורו פצמ"רים או רקטות כי צה"ל שלט בשטח ולא אפשר הקמת תעשיית טילים מקומית או תעשיית הברחות.

ערב הסכם אוסלו התריעו כל דוברי הימין הבכירים כי יציאת צה"ל מעזה תמיט טרור טילים על אשקלון ובנותיה. ראש הממשלה יצחק רבין, שר החוץ שמעון פרס ובכירי שמאל רבים אחרים תיארו את ההתרעות הימניות הללו כ"סיפורי הבלהות של הליכוד". הם כמוכנן הבטיחו שהנסיגה תשפר את המצב הביטחוני. אחרת, בשביל מה היה צריך את אוסלו? כדי שהמצב הביטחוני יחריף?

פצמ"ר פלסטיני ראשון נורה לעבר נצרים ז"ל ב-30 בינואר 2001. עד ההתנתקות נורו אל יישובי גוש קטיף והבסיסים הצבאיים ברצועה כ-3,500 פצצות מרגמה וטילי קסאם. זו הייתה כמות אש גדולה שלא גררה תגובה ישראלית הולמת, אך עדיין קטנה למדי ביחס לעתיד. רקטת הקסאם הראשונה פגעה בשדרות ב-16 באפריל 2001, אגב בשכונה על שם יצחק רבין. עד נטישת גוש קטיף באוגוסט 2005 נורו מעזה לשטח ישראל 586 רקטות, פחות ממספר הרקטות שנפלו שם בסכך הלחימה הקצר השבוע.

בקיץ 2003 הצטרפה אשקלון לאזורי הטיחות של חמאס. ראש הממשלה אריאל שרון בא לעיר והכריז ש"אשקלון לא תהפוך לקו חזית, אני רוצה שתדעו את זה, לא אשקלון ולא מקומות אחרים. בנושא הזה של ביטחון ישראל וביטחון אזרחיה לא יהיה שום ויתור, לא עכשיו ולא בעתיד".

הסכם ההתנתקות של שרון אושר בכנסת בסתיו 2004 ברוב של 67 נגד 45. כל ח"כ השמאל היהודים הצביעו בעד, וכן 23 מתוך 40 נציגי הליכוד בכנסת, ובכללם שר האוצר בנימין נתניהו. 17 ח"כים מהליכוד הצביעו נגד. נציגי הסייעות הערביות ודוד טל מש"ס נמנעו. כעשרה חודשים אחר כך, שבועיים לפני תחילת ההתנתקות, הצביע נתניהו בממשלה נגד יישום השלב הראשון שלה. אחרי שנותר במיעוט הודיע על התפטרותו מהממשלה

הם מתירים לעצמם לשקר 'לשם שמיים', להלל ולשבח את הארץ ואת פריה בהגזמה יתרה".

לעומת אותם שקרנים לשם שמיים, האופטימיסטים הבלתי נלאים, התאמץ אחד העם לתאר את הדברים כהווייתם. תחת הכותרת היומרתית משהו, "אמת מארץ ישראל", הוא גולל באריכות את רשימת הסכנות האורבות להרפתקה הציונית ומזמעות את סיכויי הצלחתה. ארץ ישראל אינה כה שוממה כפי שנרמה מרחוק, קבע במאמר שהכה גלים, כי אם מיושבת בערבים עצלים אך פקחים. הם לא ישלימו עם מפעל שיבת ציון אם יגלו שמדובר במפעל המוני. גם השלטון הטורקי לא ישלים. הוא יותר פטריוט מאשר מושחת, ולכן אין לקוות ש"בעד בצע כסף נוכל לעשות שם הכול".

אחד העם לא האמין שהיהודים מסוגלים בכלל לייצר כאן כסף, לאור תליית כל יהבם על גידול גפנים בכרמי הברון. "מסילת הברזל מיפו לירושלים תושלם בקרוב", דיווח לקוראיו כמו על בשורת איוב, והעריך שקול תרועת הרכבת ימשוך ארצה בעלי תחרות רבים למפעל הציוני, מפעל מבורדק מאוד לטעמו: "אין שיטה ואין סדר ואין אחרות גם בדעותינו, ובכל פינות שאנו פונים נראה רק בלבול - בלבול הדעות ובלבול המעשים".

"למלחמה כבדה אנחנו יוצאים", סיכם בנימת ייאוש. ואכן הייתה זו מלחמה כבדה ביותר. הערבים לא ויתרו בקלות. גם הטורקים עשו המון צרות לפני שעזבו. אחריהם באו הבריטים אשר חמדו אף הם את הארץ. יותר מפעם אחת פקד אותה משבר כלכלי נורא. מעולם לא שררה אחרות דעים או מעשים בין יושביה היהודים. בכל זאת, מדינת היהודים קרמה עור וגידים בתוך זמן קצר יחסית, בלי שנאלצה לצלוח את כל הבירוקרטיה הארגונית והררנית שאחד העם הציב בדרך. חזון שיבת ציון היה ממילא מעבר ליכולת התכנון האנושית, ושר ההיסטוריה היהודית אוהב לפעמים לאלתר. מהרגע שהיהודים החליטו לחזור סוף-סוף הביתה, העניינים התגלגלו בחיפזון כמעט מאליהם. זה לא היה לאט לאט, כמו שאחד העם תכנן, אלא מהר מהר, ובהצלחה עצומה. 71 שנים אחרי הכרזת המדינה בהליך מבלבל עד אימה אפשר לקבוע שהחלום הציוני התגשם במלואו, אפילו מעבר לחזיונותיו של חוזה המדינה בנימין זאב הרצל, האיש שאחד העם התפרנס מהוויכוח המרתק איתו. תהליך קיבוץ הגלויות כאן עלה על כל דמיון. חבל ששניהם לא זכו לראות, אך מותר לנחש שאחד העם היה ממשיך להתלונן על הבלבול ולקונן על המכשולים אילו כן זכה לראות, ואולי אף מסרב להדליק הלילה משואה לתפארת מדינת ישראל כדי שלא לצבוע בצבעים ורודים מדי מציאות לאומית מדכדכת: טילים בדרום, פערים חברתיים, פקקים, זיהום אוויר וטמטומי אירוויון.

"מה תקוותנו פה לאחרית הימים", היה שואל שוב ושוב, עד שצילילי התקווה היו ממלאים את האוויר ויוקקים מתפוצצים מעל ראשו.

הדרך לגיהנום

כל סכב אש בדרום מפיח רוח חיים במחלוקת על הגיון ההתנתקות. שעה קלה אחרי המטח הראשון מישוהו בימין מזכיר אותה, מישוהו בשמאל מגיב, ועד מהרה נערם ברשתות החברתיות ובתוכניות האקטואליה סלט שלם של טיעונים "עובדתיים" נגדיים. הטענה הימנית השגורה אומרת שעד ההתנתקות לא נורה טיל אחד מעזה, והטענה הנגדית אומרת שהשמאל דווקא שלל בתוקף מהלכים חד-צדדיים, לעומת נתניהו שהצביע בעד. יש גם טענות לכאן ולכאן על מספר החללים לפני ואחרי, וכמובן קובלנות שמאל רדיקליות נגד ה"מצור" השרירתי שישאל מטיילה על העזתים מאז ההתנתקות. לכאורה זהו ויכוח היסטורי עבש בין זקנים טרחנים משני הצדדים, אבל רק לכאורה. כל עוד הוויכוח על שלום ושטחים טרם הוכרע סופית, חשוב להבין ולשנן כיצד הגענו הלום בדרום. המצב העגום שם מצדיק חזרה

אריאל שרון צילום: מרים צחי